

Český stát mě přechýlil

Praha, 14. září 2015 – K evropské Noci vědců a vědkyň (European Researchers' Night) se Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu Akademie věd ČR, v.v.i., připojí diskusním večerem o přechylování ženského příjmení.

Přípona *-ová* je u ženských příjmení v českém jazyce povinná. Trend vypouštění koncovky *-ová* je však na vzestupu, a to nejen u známých osobností ze showbyznysu, ale i u žen, u kterých se příjmení nestává značkou. Cesta k nepřechýlenému příjmení ale není jednoduchá.

Nyní je podle zákona možné nepřechylovat jen příjmení cizinek, Češek provdaných za cizince nebo žen žijících v zahraničí. Existuje několik možností, jak docílit nepřechýlené verze příjmení. Jednou z nich je přihlásit se k jiné národnosti, než je česká nebo slovenská. O nepřechýlené příjmení může žádat i občanka ČR, jež má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině. Stejně podmínky platí i u dětí, za které žádají rodiče.

V případě narození dcery však stát automaticky příjmení přechýlí, i v případě, kdy je příjmení matky nepřechýlené. Rodiče jsou zákonnými zástupci, přesto za ně v tomto případě rozhoduje stát.

Proč si Češky nemohou samy rozhodnout, zda chtějí být nositelkami přechýleného příjmení či ne? Proč v případě jejich dcer výhradně rozhoduje stát?

Jednou z diskutujících bude i genderová lingvistka Jana Valdrová, která tvrdí, že z přechylování dělá stát větší problém, než jaký v podstatě je. „Před válkou žilo u nás vedle sebe německé, židovské a české obyvatelstvo. Jedna žena se jmenovala Marie Jelinek a jiná Marie Jelínková. Žádná pravidla o přechylování neexistovala,“ řekla deníku Právo k problému přechylování Jana Valdrová.

Podle ředitele Ústavu pro jazyk český Karla Olivy je ženská koncovka *-ová* tím nejpřirozenějším příznakem mluvnického ženského rodu. „Pokud někdo trvá na tom, že ji tam nechce, tak ji pak musí suplovat něčím jiným – křestním jménem nebo titulem. Jazyk má ale tendenci k určité ekonomii, aby se věci vyjadřovaly pokud možno stručně. A tady je nejstručnější přidání koncovky,“ míní Karel Oliva.

Otázky, na které se během debaty zaměříme:

Jaká je ona historická danost?

Proč není obvyklé, že snoubenci diskutují o společném příjmení, proč svatební salóny a agentury nenabízejí produkt „Jak vybrat příjmení“.

Proč muži nepřibírají příjmení po své ženě?

Proč stát diktuje, jakou máme mít identitu?

Proč žena musí prohlašovat na úřadě, že se cítí být cizinkou, aby mohla používat příjmení, s kterým by se cítila lépe?

Diskuze se koná **25. 9. 2015 v 18:00** v kavárně Potrvá, Srbská 2, Praha 6

Občerstvení zajištěno / vstup volný

V případě dalších informací kontaktujte prosím Nad'u Strakovou, nadezda.strakova@soc.cas.cz nebo na telefonním čísle 731 450 719.

Více o NKC – gender a věda na www.genderaveda.cz